

יד מהרש"א
מסכת בבא בתרא
פרק השותפין
חלק ב'
ו. עד טז:

ו' אדר ב' תשס"ה

מפתח

דף ו.....	3
תד"ה סומך לפלגא.....	3
דף ז.....	4
תד"ה היינו הך.....	4
תד"ה א"ל בדידי.....	6
תד"ה והוא דקרו לי בית כור.....	8
דף ז:	10
תד"ה ולא סולמות.....	10
דף ח:	11
תד"ה אכפילי לרב נתן.....	11
דף ט.....	12
תד"ה אין פוחתין.....	12
תד"ה שבת נותנין לו.....	14
דף ט:	17
תד"ה דהא הסיט.....	17
דף יא:	19
תד"ה הכא אפשר.....	19
דף יב:	20
תד"ה מעלינן לי כנכסי דבר מריון.....	20
דף יג:	27
תד"ה אית דינא.....	27
תד"ה כופין את רבו.....	29
דף יג:	30
תד"ה ואי ס"ד.....	30
דף יד:	33
תד"ה שאם בא לחתוך.....	33
גמרא נשתיירו שם ב' טפחים שלא יהא ס"ת נכנס כו' וגמרא רק לרבות שברי לוחות.....	34
גמרא רק לרבות.....	37
דף יד:	38
גמרא בתרי פושכי היכי יתיב.....	38
תד"ה בפורענות.....	39
דף טו:	40
תד"ה ירמלי כתב ספרו.....	40

דף ו.

תד"ה סומך לפלגא

(א) משנה

- (i) כותל חצר שנפל מחייבין אותו לבנותו עד ד' אמות
- (ii) סמך לו כותל אחר מגלגלין עליו את הכל כלומר אף למעלה מד' אמות

(2) גמרא

(א) חלק א'

(i) אמר רב הונא

(1) סמך לפלגא סמך לכולה

(2) כלומר

(א) אם לאחר שהגביה ראובן לכותלו למעלה מד' אמות

(ב) אתא שמעון ובנה כותל במקביל לכותל ראובן

(i) אבל לא במקביל לכל כותל ראובן בארכו

(ii) או לא במקביל לכל כותל ראובן בגבהו

(3) אז

(א) חייב שמעון ליתן כל חלקו כאלו בנה כותלו במקביל לכל ארכו וגבהו

(ב) דכיון דהתחיל סופו לגמור

(ii) ורב נחמן אמר

(1) למאי דסמך סמך למאי דלא סמך לא סמך

(3) חלק ב'

(א) וכמו דפליגי רב הונא ורב נחמן בין לאורך בין לגובה

(ב) כמו כן איתנהו ציורים בין באורך בין בגובה דלא פליגי בהן

(ג) דהיינו

(1) מודה רב הונא היכא דמוכח שלא יאריך ארכו או שלא יגביהו יותר

(2) ומודה רב נחמן היכא דמוכח שיאריך ארכו או שיגביהו יותר

(4) מהרש"א

(א) מהרש"ל הגיה דהאי מודה דרב הונא ודרב נחמן בדיבור בפני עצמה הן

(ב) מיהו לא צריך לה דשיעור דבריהם כזה

(i) דכמו דפליגי רב הונא ורב נחמן בין בהמשכת ארכו בין בהגבהת גבהו

(ii) בהני ציורי דמודי בהו לא פליגי בין בארכו בין בגבהו

דף ז.

תד"ה היינו הך

(1) גמרא

(א) עובדא א'

- (i) הנהו בי תרי דהוי דיירי
- (ii) חד הוה דייר עילאי וחד הוה דייר תתאי
- (iii) איתבר תתאי
- (iv) אמר לי' תתאי איסתורי' אנא ואבניי' ואוגר לך דוכתא
- (v) אמר לי' עילאי
- (1) לא טרחנא
- (2) שוף אכריסך ועול
- (vi) והני מילי דלא מטו כשורא למטה מי'

(ב) עובדא ב'

- (i) ההוא גברא דהוה בני אשותא אחורי כווי דחברי'
- (ii) אמר לי' סתרנא לך לאשיתך עד דוכתא דכווי ובנינא לה ועבידנא לך כווי לעיל מאשיתאי
- (iii) אמר לי' אשיתא מתתאה עתיקא ומלעיל חדתא לא קיימא
- (iv) אמר לי' סתרנא לך לכולא ביתא וכו' ואגירנא לך דוכתא
- (v) אמר לי' לא טרחנא

(ג) קשיא

(i) היינו הך והא תו למה לי

(ד) תירוץ

- (i) בהאי עובדא ב' קמ"ל דמצי אמר לא טרחנא
- (1) אע"ג דלא משתמש אלא תיבני וציבי בעלמא

(2) תוספות

(א) קשיא

- (i) מאי קמקשי דהיינו הך
- (ii) הרי לא שמעינן מעובדא א'
- (1) ההוא דאשיתא מתתאה עתיקא וכו'
- (iii) ומעובדא ב' לא שמעינן
- (1) האי שיעורא דעד דלא מטו כשורי למטה מי'

(3) מהרש"א

(א) קשיא

(i) הקדמה

(1) תירוצן דקמ"ל לציבי בעלמא וכו' אינה עולה אלא להאי דאיצטריך עובדא ב'

(2) ומוכרח

(א) דהאי דקא מקשי היינו הך לא הקשו אלא להא דאיצטריך עובדא ב'

(ב) ולא קשיא להו הא דאיצטריך עובדא א'

(i) דפשיטא להו דלעובדא א' איצטריך לאשמעין עד דלא מטו כשורי למטה מי'

(ii) קשיא

(1) ואמאי מקשי תוספות דהאי עובדא א' איצטריך לעד דלא מטו כשורי למטה מי'

תד"ה א"ל בדידי

(1) תוספות כמבואר במהרש"א

(א) המוכר שדה ללוקח לא מכר את הדות

(i) מיהו למ"ד מוכר בעין יפה מוכר ולוקח בעין רעה לוקח

(1) מכר מוכר דרכו לדות ללוקח

(2) ולוקח קנה אותו דרך ממוכר

(ב) עכשיו

(i) ראובן ושמעון אחין ויורשין ב' שדות אביהן

(ii) והולקין שדה אחת לראובן ושדה אחת לשמעון

(iii) אז כל אחד מהן מוכר לשדה שיורש איך ולוקח בשדה שיורש בעצמו

(ג) נניח

(i) דדרך לשדה שנוטל ראובן ("שדה פנים")

(ii) יוצא על שדה שנוטל שמעון ("שדה חיצון")

(ד) שאלה

(i) האם יש לראובן דרך לשדה פנים שלו על שדה חיצון דשמעון

(ii) כלומר

(1) האם נחשוב שמעון כמוכר דהרי מכר שדה פנים לראובן

(א) והלכך בעין יפה מכר נמי דרך לראובן

(2) או נחשוב שמעון כלוקח דהרי לקח שדה חיצון

(א) והלכך בעין רעה לקח ולא השאיר דרך לראובן

(3) בקיצור

(א) איזו מהן אלים

(i) איכות שמעון כמוכר

(ii) או איכות שמעון כלוקח

(ה) תשובה

(i) מאחר דשדה פנים יש לה שוויות אף בלא דרך

(ii) חשיב ביותר איכות שמעון כלוקח ואין לראובן דרך על שדה חיצון

(ו) והיינו טעמא דסבירא לן האחין שחלקו אין להן דרך זו על זו וכו'

(ז) שאלה

(i) היאך נדין בזכויות דבלעדיהן לית שוויות כלל למכירה

(ii) כגון

(1) כשחלקו איספלידא לראובן ותרביצא לשמעון

(2) ושמעון קא בני אשיתא אפומא דאיספלידא להאפיל עליו

ח) תשובה

(i) אין שוויות לאיספלידא בלי אורה

(ii) הלכך לגבי אורה חשיב שמעון כמוכר ובעין יפה מכר דרך אורה על תרביצא

(iii) ואין לו להאפיל על איספלידא

תד"ה והוא דקרו לי' בית כור

(1) ברייתא

(א) האומר בית כור עפר אני מוכר לך אע"פ שאינו אלא לתך הגיעו שלא מכר לי' אלא שמא

(ב) והוא דמתקרי בית כור

(ג) כלומר שהלוקח יודע שיש למוכר קרקע לתך שקרוי בית כור

(2) תוספות

(א) קשיא

(i) ונימא דדמים מודיעים

(1) ואם נתן לו דמי בית כור

(א) אפילו לוקח יודע שיש לו קרקע לתך שקרוי "בית כור"

(ב) ישלים לו מוכר בית כור שלם

(ב) תירוץ א'

(i) מיירי כגון דאוזיל גבלי ואינו נותן לו אפילו דמי לתך

(ג) תירוץ ב'

(i) אכן נתן לו דמי לתך

(1) והלכך לא מצי לוקח למיטען דזכה בבית כור אפילו אי מתקרי בית כור

(ii) מיהו אי לאו דידיע ללוקח דיש לו קרקע לתך דמיהת מתקרי בית כור

(1) מצי לוקח לחזור ממקחו

(2) דמצי אמר לבית כור נתכוונתי

(3) מהרש"א חלק א'

(א) קשיא

(i) אמאי לא מתרצי בפשיטות דלא משלים מוכר לכור משום דלא נתן לי' לוקח אלא דמי לתך

(ii) ואמאי איצטריך להוסיף דאף דמי לתך לא נתן לו

(ב) תירוץ

(i) ע"פ נוסח מ"י בתוספות ניחא דהכי קא מקשי ומתרצי

(ii) קשיא

(iii) ונימא דדמים מודיעים

(1) ואם נתן לו דמי בית כור אפילו קרוי ללתך "בית כור" ישלים לו בית כור שלם

(2) ואף בלא נתן לו אלא דמי לתך תיקשי

(א) דאפילו לא מתקרי בית כור

(i) כלומר אפילו אם לא ידע לוקח דמתקרי בית כור

(ii) נמי לא ישלים לו מוכר עד בית כור

(iv) תירוץ א'

(1) דאזויל גבי' אפילו מדמי לתך דהשתא ליכא דמים מודיעים כלל

(v) תירוץ ב'

(1) אכן נתן לו דמי לתך

(2) והלכך אפילו בדלא מתקרי בית כור לא מצי לוקח למיטען דזכה בבית כור

(3) מיהו אי לאו דמתקרי בית כור מצי לוקח לחזור ממקחו

(4) דמצי אמר לבית כור נתכוונתי

(4) מהרש"א חלק ב'

(א) קשיא

(i) אמאי לא מיישבין דמיירי שנתן לו דמים יותר מלתך ופחות מבית כור

(ii) והלכך אין דמים מודיעים בין למוכר בין ללוקח

(ב) תירוץ

(i) כיון דלתך בכלל דמיו

(1) דמי לתך מיקרי

(2) דמי בית כור לא מיקרי

דף ז:

תד"ה ולא סולמות

(1) גמרא

(א) האחין שחלקו

(i) אין להן דרך זו על זו וכו'

(ii) ואין להם סולמות זו על זו

(2) רשב"ם

(א) האי דאין להם סולמות זו על זו משמעו

(i) דאם נטל זה בית וחצר וזה נטל עלי'

(ii) אין לבעל עליי' לקבוע סולם בחצר לעלות לעלייתו

(3) תוספות

(א) קשיא

(i) ההיא מאין להן דרך זה על זה כבר שמעינן לה

(ב) תירוץ

(i) אלא תתוקם אין להם סולמות כזה

(1) זה לקח בית וזה לקח עליי' וחצר

(ii) וקמ"ל דאין לו לסמוך סולם לכותל בית של אידך

(4) מהרש"א

(א) הוא הדין דמצי לאוקמי' בזה לקח בית וזה לקח עליי' ותרוייהו שותפין בחצר

דף ח:

תד"ה אכפיי' לרב נתן

- (1) גמרא
(א) ממשכנין על הצדקה
- (2) קשיא
(א) והכתיב ופקדתי על כל לוחציו ודרשינן ואפילו על גבאי צדקה
- (3) תירוץ
(א) הא דאמיד הא דלא אמיד
(ב) כי הא דרבא אכפי' לר' נתן בר אמי דאמיד הוה ושקיל מיני' ד' מאות זוזי לצדקה
- (4) תוספות
(א) קשיא
(i) הרי כל מ"ע שמתן שכרה בצדה אין ב"ד מוזהרים עלי'
(ii) וגבי צדקה כתיב כי בגלל הדבר הזה יברכך
(iii) ואמאי כפאו רבא לר' נתן
(ב) תירוץ א' דרבינו תם
(i) כפאו בדברים
(ג) תירוץ ב' דרבינו תם
(i) ר' נתן קיבל עליו
- (5) מהרש"א
(א) קשיא
(i) א"כ היכי מייתי ראי' מהאי דר' נתן דמשכנין לצדקה כשאמיד
(ii) הרי אע"ג דאמיד הי' לא הי' רבא כופהו אלא בדברים או מחמת דר' נתן קיבל עליו
- (ב) תירוץ
(i) האי דמשכנין דאוקמי' באיש אמיד ר"ל באיש אמיד דוקא בכפיי' בדברים או בקיבל עליו
- (ג) קשיא
(i) א"כ אמאי הוצרך לאוקמי ופקדתי על כל לוחציו באיש דלא אמיד
(ii) לוקמי' אפילו באיש אמיד דכפאו שלא בדברים או היכא דלא קיבל

דף ט.

תד"ה אין פוחתין

(1) הקדמה

- (א) אין פוחתין לעני העובר ממקום למקום ממזון ב' סעודות
(ב) רגילות עני עובר ממקום למקום דאיכא סעודה בהדי'
(ג) רגילות עני לנסוע בבקר להגיע למקום אחר לפני שחולקין סעודות שם

(2) תוספות

(א) קשיא

(i) די לו בסעודה אחת

(ii) דההיא סעודה דאיכא בהדי' יאכל מיד

(iii) וסעודה אחת שנותנין לו עכשיו יוליכנו עמו

(ב) תירוץ

(i) נותנין לו ב' סעודות כדי שיהא לו ג' סעודות

(1) ויאכל אחת עכשיו ואחת בלילה וסעודה הנשארת יקח עמו למחר

(2) דבלילה אין נותנין לו דאין מחלקין בתמחוי בלילה

יש לו סעודה אחת ממקום שיצא משם	מגיע כאן בבקר
יש לו ג': אחת שלקח עמו וב' שנתנו לו	נותנין לו ב' סעודות בזמן סעודת שחרית
לאחר סעודת שחרית נשארות לו ב' סעודות	אוכל סעודת שחרית
לאחר סעודת ערבית נשארת לו סעודה אחת	אוכל סעודת ערבית
לוקח עמו אותה סעודה אחת	יוצא בבקר למקום אחר

(ג) אגב

(i) היינו טעמא דנותנין לו סעודה לקחת עמו

(1) כדי שיהא לו פת בסלו ולא יהא רעב כל כך עד שמגיע למקום אחר

(ii) דאין לומר דהיינו טעמא דנותנין לי' אותה סעודה שמא לא יגיע בין היהודים

(1) דא"כ הי' לו ליתן ג' סעודות

(2) כי גם בלילה לא יתנו לו אף כשיגיע בין היהודים

כשנותנין לו ב' סעודות	
מגיע כאן בבקר	יש לו סעודה אחת ממקום שיצא משם
נותנין לו ב' בזמן סעודת שחרית	יש לו ג' סעודות: אחת שלקח עמו וב' שנתנו לו
אוכל סעודת שחרית	לאחר סעודת שחרית נשארות לו ב' סעודות
אוכל סעודת ערבית	לאחר סעודת ערבית נשארת לו סעודה אחת
יוצא בבקר למקום אחר	לוקח עמו סעודה אחת
אין שם יהודים בסעודה שחרית	אוכל אותה סעודה שלקח עמו
אפילו אם יגיע בלילה במקום שיהודים שם	אין חולקין תמחוי בלילה ויהא רעב

(3) מהרש"א

(א) קשיא

(i) אמאי לא הוסיפו ככה

(1) דאין לומר דהיינו טעמא דנותנין לו סעודה לקחת עמו שמא לא יגיע בין היהודים

(א) דא"כ הי' לו ליתן ד' סעודות

(ב) כי בלא"ה לא יהא לו סעודה לקחת עמו במחרת יום ג'

לו יצויר דנותנין לו ג' סעודות	
מגיע כאן בבקר	יש לו סעודה אחת ממקום שיצא משם
נותנין לו ג' בזמן סעודת שחרית	יש לו ד' סעודות: אחת שלקח עמו וג' שנתנו לו
אוכל סעודת שחרית	לאחר סעודת שחרית נשארות לו ג' סעודות
אוכל סעודת ערבית	לאחר סעודת ערבית נשארת לו ב' סעודות
יוצא בבקר ביום ב' למקום אחר	לוקח עמו ב' סעודות
אין שם יהודים בסעודה שחרית	אוכל אחת מאותן ב' סעודות שלקח עמו ונשארת לו סעודה אחת
אפילו אם יגיע בלילה במקום שיהודים שם	אין חולקין תמחוי בלילה ויאכל סעודה אחת שיש לו
למחר שלישי יוצא למקום אחר	ואין לו שום סעודה לקחת עמו

(ב) תירוץ

(i) הא פשיטא דלא חיישינן למחר ביום ג'

(ii) דא"כ אין לדבר סוף

תד"ה שבת נותנין לו

(1) הקדמה

- (א) אין פוחתין לעני העובר ממקום למקום ממזון ב' סעודות
- (ב) רגילות עני עובר ממקום למקום דאיכא סעודה בהדי'
- (ג) רגילות עני לנסוע בבקר להגיע למקום אחר לפני שחולקין סעודות שם

(2) תוספות

(א) קשיא

(i) די לו בסעודה אחת

(ii) דההיא סעודה דאיכא בהדי' יאכל מיד

(iii) וסעודה אחת שנותנין לו עכשיו יוליכנו עמו

(ב) תירוצ'

(i) נותנין לו ב' סעודות כדי שיהא לו ג' סעודות

(1) ויאכל אחת עכשיו ואחת בלילה וסעודה הנשארת יקח עמו למחר

(2) דבלילה אין נותנין לו דאין מחלקין בתמחוי בלילה

מגיע כאן בבקר	יש לו סעודה אחת ממקום שיצא משם
נותנין לו ב' סעודות בזמן סעודת שחרית	יש לו ג': אחת שלקח עמו וב' שנתנו לו
אוכל סעודת שחרית	לאחר סעודת שחרית נשארות לו ב' סעודות
אוכל סעודת ערבית	לאחר סעודת ערבית נשארת לו סעודה אחת
יוצא בבקר למקום אחר	לוקח עמו אותה סעודה אחת

(ג) קשיא

(i) אמאי כתיב במסכת פאה דמי שיש לו מזון ב' סעודות לא יאכל מן התמחוי

(ii) הרי קבענו דיש בידו ג' סעודות

(ד) תירוצ' כמבואר במהרש"א

(i) אותו שאוכל מיד לא חשיב כחד סעודה

(ii) דההיא סעודה שאוכל מיד לקח בהדי' ממקום שבא משם לכאן

3) גמרא

א) שבת נותנין לו מזון ג' סעודות

מגיע כאן בבקר ביום ששי	יש לו סעודה אחת ממקום שיצא משם
נותנין לו ב' בזמן סעודת שחרית	יש לו ג': אחת שלקה עמו וב' שנתנו לו
אוכל לסעודת שחרית בע"ש אותה שלקה עמו	לאחר סעודת שחרית נשארות לו ב' סעודות
אוכל לסעודת ערבית בליל שבת אחת שנתנו לו	לאחר סעודת ערבית נשארת לו סעודה אחת
אוכל לסעודת שבת בצהריים שני' שנתנו לו	לא נשאר לו כלום
שבת בצהריים נותנין לו ג' סעודות	יש לו ג'
אוכל סעודה שלישית ומוצ"ש מהני ג' דנתנו לו	נשאר לו א'
יוצא בבקר למקום אחר	לוקח עמו אותה סעודה אחת

4) גמרא פרק כל כתבי

א) קשיא

i) ברישא דהאי משנה במסת פאה איתא

(1) מי שיש לו מזון י"ד סעודות לא יאכל מן הקופה

ii) ותיקשי לרבנן דס"ל דבשבת אוכלין ג' סעודות הרי חמיסר הן

ב) תירוץ

i) ס"ל כר"ע דעשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות

5) מהרש"א

א) קשיא א' על קושיית גמרא

i) השתא דאמרת דמי שיש לו ב' סעודות משמעו בלא אותה סעודה שיש לו לאכול מיד

ii) אמאי מקשה לרבנן די"ד סעודות דחמיסר הוויין

iii) הכא נמי נימא די"ד הוויין בלא אותה שיש לו לאכול מיד

ב) תירוץ

i) שאני מזון ב' סעודות

(1) דבעניי העוברים ממקום למקום קא מיירי

(2) ולא חש למיחשבה להאי סעודה דמלווינא לה בהדי' כשיוצא מן העיר

ii) אבל בי"ד סעודות דמן עניי העיר הוא

(1) מסתבר למיחשב אף הך דאוכל השתא

6) תוספות

(א) קשיא על תירוץ גמרא בפרק כל כתבי

(i) א"כ דאליבא דר"ע אזיל אמאי נותנין לן בשבת מזון ג' סעודות

(7) מהרש"א

(א) קשיא על קושיות תוספות

(i) נימא דאין נותנין לו אלא סעודה אחת בע"ש כזה

יש לו סעודה אחת ממקום שיצא משם	מגיע כאן בבקר ביום ששי
יש לו ב' (אחת שלקח עמו וא' שנותנין לו)	נותנין לו א' בזמן סעודת שחרית בע"ש
לאחר סעודת שחרית נשארת לו סעודה אחת	אוכל סעודת שחרית בע"ש
לאחר סעודת ערבית ולא נשארת לו כלום	אוכל סעודת ערבית בליל שבת
יש לו ג'	שבת בצהרים נותנין לו ג' סעודות
נשארות לו ב' סעודות	אוכל סעודת שבת בצהרים
	אינו אוכל סעודה שלישית
נשאר לו א' ללכת בדרך למחר	אוכל סעודה אחת למו"ש

(ii) נמצא

(1) בערב שבת אין נותנין לו אלא סעודה אחת ובשבת נותנין לו ג' סעודות

(2) הרי דיש לו ד' סעודות בעד ע"ש ושבת דהיינו ב' סעודות ליום

(ב) תירוץ

(i) דמשמע לי דבע"ש נותנין לו ב' סעודות כמו בכל שאר ימי השבוע

(ii) נמצא סך הכל דיש לו ה' סעודות לע"ש ושבת

(iii) ובפשיטות האי סעודה יתרתא אוכלה בשבת

(iv) ותיקשי למ"ד עשה שבתך חול

דף ט:

תד"ה דהא הסיט

שרץ			הסיט בנבילה			מצורע בימי סיפורו			
אדם	שאר בגדים	בגדים בחיבורין	אדם	שאר בגדים	בגדים בחיבורין	אדם	שאר בגדים	בגדים בחיבורין	
טמא	טמא	טמא	טהור	טהור	טמא	טמא	טהור	טמא	רש"י
טמא	טמא	טמא	טהור	טמא	טמא	טמא	טמא	טמא	ריב"ם

(1) גמרא לפי שיטת רש"י

(א) שאלה

(i) מצורע בימי סיפורו דמטמא אדם מנלן

(ב) תשובה

(i) הואיל ומטמא אדם מטמא בגדים

(ג) קשיא

(i) דלמא במצורע לא מטמא אלא טומאה בחיבורים

(ii) ומאחר דלא מטמא בשאר בגדים אין למילף ממנו טומאת אדם

(iii) דהרי הסיט את הנבילה דמטמא בגדים בחיבורין ואינו מטמא אדם

(ד) תירוצ

(i) יליף לה משרץ דמטמא אדם משום דמטמא בגדים

(ה) רש"י

(i) הוה מצי למיפרך דשאני שרץ דמטמא שאר בגדים

(2) תוספות

(א) ריב"ם

(i) מצורע בימי סיפורו והיטט בנבילה מטמאי בגדים אף לא בחיבורין

(ii) ומביא סיעתא מנבילה דליכא למילף טומאת אדם מטומאת בגדים אף שלא בחיבורין

(iii) והלכך הדר מייתי משרץ דאכן ילפינן טומאת אדם מטומאת שאר בגדים

(3) מהרש"א

(א) לשיטת רש"י נייחא

(i) דהסיט בנבילה דאינו מטמא אדם שאני משרץ דמטמא אדם

(ii) מחמת דהסיט בנבילה לא מטמא אלא בחיבורין

(ב) אבל לשיטת ריב"ם דתרוייהו מטמאי בשאר בגדים

(i) תיקשי

(1) אכן מאי שנא

(א) נבילה דמטמא בגדם ולא מטמא אדם

(ב) משרץ דמטמא בגדים ומטמא אדם

(ii) תירוצ

(1) אפשר דאיכא בנבילה שום מיעוטא יתירה למעט אדם

דף יא:

תד"ה הכא אפשר

אכסדרה דבי רב	אכסדרה	
ד' דפנות מוקפת חלונות	אין לה דפנות	רש"י
ג' מחיצות והרביעית שונה דנמוכה	ג' מחיצות	תוספות

(1) עיין בטבלא לשיטות רש"י ותוספות

(2) מהרש"א

א) לשיטת תוספות

(i) מוכרח דדופן רביעית דאכסדרה בי רב אינה מגיעה עד התקרה כמו שאר ג' מחיצות

(1) ולכך קרוי אכסדרה

(ii) קשיא

(1) ונימא דהאי רביעית מוקפת חלונות

(iii) תירוץ

(1) א"כ תיקשי דכל בית נמי מוקף בחלונות מצד אחד

(2) ומאי שנא האי דקרית לי' אכסדרה

(iv) קשיא

(1) א"כ תיקשי לך נמי לשיטת רש"י

(2) דפירוש אכסדרה דבי רב מוקפת חלונות

(v) תירוץ

(1) שאני אכסדרה דבי רב דלשיטת רש"י מוקפת חלונות מכל צד והלכך אינה דומה לבית

דף יב:

תד"ה מעלינן לי' כנכסי דבר מריון

- (1) גמרא אליבא שיטת רש"י
- (א) עובדא א' "ההוא דזבן ארעא אמצרא דבי נשיא"
- (i) ראובן ושמעון אחים היו
- (ii) בעוד אביהן חי קנה ראובן שדה אמצרי' דשדה אביהן
- (iii) כשמת אביהן וקא פלגי
- (1) טוען ראובן
- (א) שלא לחלוק שדה אביהן בגורל
- (ב) אלא שיתנו לו חלקו אמצרי' דשדה שקנה הוא בחיי אביהן
- (2) ושמעון טוען שיחלק הכל בגורל
- (iv) אמר רבה
- (1) כופין על מדות סדום לטובת ראובן
- (v) אמר רב יוסף
- (1) שמעון אומר לי' לראובן מעלינן לי' עילוויא כי נכסי דבי בר מריון
- (2) רש"י
- (א) פירוש פעמים דאותה על מצר שדה שקנית מתברכת יותר
- (ב) והלכך רוצה אני לחלקה בגורל
- (ב) עובדא ב' "תרי ארעתא אתרי נגרי"
- (i) הכא נמי בחיי אביו קנה ראובן שדה אצל שדה אביהן
- (ii) וטוען עכשיו שלא לחלוק שדה אביהן בגורל
- (1) אלא שיתנו לראובן חלקו אמצרי' דשדה שקנה הוא בחיי אביהן
- (iii) אמר רבה
- (1) כופין על מדת סדום לטובת ראובן
- (iv) אמר רב יוסף
- (1) זמנין דהאי מדויל וזימנין דהאי מדויל
- (ג) עובדא ג' "תרתא ארעתא אחד נגרא"
- (i) הכא נמי בחיי אביו קנה ראובן שדה אצל שדה אביהן
- (ii) וטוען עכשיו שלא לחלוק שדה אביהן בגורל
- (1) אלא שיתנו לראובן חלקו אמצרי' דשדה שקנה הוא בחיי אביהן
- (iii) אמר רב יוסף
- (1) כופין על מדת סדום לטובת ראובן

(iv) אמר אביי

(1) מימר אמר שמעון

(א) בגורל צריכין לחלקה

(ב) דבגורל יכול להיות דאפושי אריסי

(ג) כלומר דיכול להיות דחלקי יפול

(i) בין שדה שקנית בחיי אבינו ושדה שתפול לחלקך בגורל

(ii) ורוצה אני דאריסי דידך ישמרו לשדה שתפול לחלקי ביניהן

(2) רש"י

(א) קשיא

(i) בעובדא ב' דתרי ארעתא אתרי נגרי

(1) אמאי הוצרך רב יוסף לזימנין דהאי מדויל

(2) ולא אמר בפשיטות

(א) דשמעון טוען דמעלינן עלי כנכסי דבר מריון

(i) כלומר דפעמים דאותה דעל המצר מתברכת יותר

(ii) וכן בעובדא ג' דתרתני ארעתא אחד נגרא

(1) לרב יוסף אמאי לא זוכה שמעון בטענת מעלינן עלי כנכסי דבר מריון

(ב) תירוץ

(i) בעובדא דהאי דזבן בשדה דבי נשיא

(1) בבית הבעל משתעי

(א) והתם איכא למימר דחד מתברכת יותר

(ב) והלכך טוענין מעלינן וכו'

(ii) ובהני דתרי ארעתא אתרי נגרי או אחד נגרא

(1) בשדה בית השלחין משתעי

(2) דליכא למימר דחד מתברכת יותר

(iii) והלכך

(1) בתרתי ארעתא אתרי נגרי איצטריך לסמוך אהאי מדויל וכו'

(2) ובתרתני ארעתא אחד נגרא זוכה ראובן דליכא למימר אהאי מדויל וכו'

(3) תוספות

(א) קשיא לשיטת רש"י

(i) לא מסתבר לחלק בין שדות בית הבעל לשדות בית השלחין לגבי אי יכול להיות דשדה אחת מתברכת יותר

(ב) שיטת ר"ת

(i) עובדא א' "האי דזבן מבר נשיא"

(1) עובדא הוה כדפירשו רש"י

(2) מיהו "מעלינן לי" משמעו

(א) דקאמר שמעון אני רוצה בגורל בלי טעם וטענה

(ב) וטענה זו מספיקה למנוע מלתת שדה לראובן בלי הגרלה

(ii) עובדא ב' "תרתי ארעתא אתרי נגרא" (כמבואר במהרש"א)

(1) לא קנה ראובן שום שדה ואינו טוען בתור בר מצרא

(2) אלה השתא דשבק אביהן תרתי ארעתא אתרי נגרי

(א) טוען ראובן דבגורל ייחלק חד מהני ארעתא לראובן ואידך לשמעון

(i) בכדי שלכל אחד תהא חד מהני תרתי שדות

(ii) ודכל שדה תהא אחד מצרא

(ב) ושמעון טוען

(i) שרוצה שיחלקו כל שדה לתרי חלקים כלומר לסך הכל של ד' חלקים

(ii) ושכל אח יטול ב' חלקים בהגרלה

(iii) הגם דיכול להיות דאותן ב' חלקים לאו אחדא מצרא יהיו

(iv) והשתא

1. אי הי' טוען שמעון "מעלינן לי" כלומר בלי טעם וטענה

a. לא הי' זוכה

i. דמצד טענה זו הגם דמועילה בעובדא א' למנוע מלתת לראובן בלא הגרלה

ii. אינה מועילה להצריך חלוקה לחלקים דנפיש ממספר אחין

iii. דאל"ה אין לדבר סוף ויכול שמעון להצריך שתחלק ליותר חלקים ואין לדבר סוף

(v) והלכך הוצרך שמעון לטענת זימנין דהאי מדויל

(iii) ואכן בעובדא ג'

(1) דליכא טענת זימנין האי מדויל

(א) ס"ל רב יוסף דראובן זוכה

(ב) ואביי ס"ל דמצי שמעון למיטען בעינא לאפושי אריסי

(2) שים לב (ונבארנו להלן) דר"ת מדגיש דבהאי עובדא מפסיק נגר בין ב' שדות כזה

שדה א'	נגר	שדה ב'
--------	-----	--------

(ג) מהרש"א

(i) קשיא

(1) מאחר דלשיטת ר"ת קא מסקי דבעובדא ב' ועובדא ג' לאו בדינא דבר מצרא קא מיירי

(2) אמאי הוצרך עוד ר"ת לשנות משמעו דמעלינן עלי למימר דר"ל בלי טעם וטענה

(3) אף לשיטת רש"י דמשמעו בטעם וטענה דשדה פלוני מתברכת יותר

(א) נוכל למימר

(ב) דהאי טענה דמתברכת יותר מספיקה בעובדא א' למנוע מלתת לראובן חלקו בלא הגרלה

(ג) מיהו לא מספיקה להצריך חלוקות נוספות דא"כ אין לדבר סוף

(ii) תירוץ

(1) אי טעין שמעון בטעם וטענה נזקקין לי' אע"פ דאין לדבר סוף

(4) מהרש"א

(א) קשיא

(i) בהאי ציור דתרתני ארעתא אחד נגרא

(ii) אמאי הוצרך ר"ת לפרש דנגר מפסיק בין שתי שדות כזה

שדה א'	נגר	שדה ב'
--------	-----	--------

(iii) ואמאי לא אמרת דתרוייהו מצד א' דנגר כזה

נגר	שדה
	שדה

(ב) תירוץ

(i) חלק א'

(1) אביי ס"ל בגמרא דידן

(א) דבכור נוטל חלק בכורה וגם חלק פשוט אחד מצרא

(ב) בדומה לפשוט דנוטל חלקו בשדה אביהן על חד מצרא

(ii) חלק ב'

(1) א"כ תיקשי לך לאביי

(א) היאך מצי שמעון למימר בעינא אפושי אריסי ולחלק כל חדא ארעתא לב' חלקים כדי שכל אח יטול ב' חלקים

(ב) הלא יוכל להיות דע"י הגרלה לא יפלו אותן ב' חלקים לאח בחד מצרא

(iii) חלק ג'

(1) מוכרח דבעובדא ג'

(א) כל חדא שדה דחולקין לב' חלקים מקרי שדה בפני עצמה מטעם דנגר יוצא ביניהם

(ב) ולא איצטריך חד מצרא ליורש אלא לחלקי שדה חדא

(ג) קשיא

(i) הקדמה א'

- (1) בשמעתא ליכא מאן דפליג דאיכא קפידא בנגרא
- (2) והא ראי' דליכא מאן דאמר דחולקין לב' שדות כזה

שדה	שדה	נגר
-----	-----	-----

(ii) הקדמה ב'

- (1) הא דאמר אבבי דשמעון מצי אמר "בעינא לאפושי אריסי"
- (2) לכאורה משמעו
(א) דשמעון רוצה הגרלה דעל ידי' יכול להיות
(ב) דשדה שמעון יהא שמור מב' צדדין ושדה ראובן לא יהא שמור מב' צדדין
- (3) והשתא
(א) או

(i) דחולקין הב' שדות לאורך נגרא כזה

		נגר		
--	--	-----	--	--

(ii) וכדי דלכל אחד יהא לו חלק שוה בנגרא מוכרח דנוטלין אותן חלקין כזה

ציור א'				
ראובן	שמעון	נגר	ראובן	שמעון

(ב) או

(i) דחולקין ב' שדות לרוחב נגרא כזה

ציור ב'		
ראובן	נגר	שמעון
שמעון		ראובן

(iii) קשיא

(1) לציור א' דחולקין לאורך תקשי

(א) א"כ בין לראובן בין לשמעון תהא שדה אחת דמונחת בין ב' שדותיו דאידיך

(ב) דהרי שמעון באמצע בצד ימין וראובן באמצע בצד שמאל

(ג) ואמאי נקטינן דרק אחד מהן יהא לו שדה באמצע

(2) לציור ב' דחולקין ברוחב תיקשי

(א) דאף אחד מהן לא נמצא באמצע

(ד) תירוץ

(i) לעולם כלך בשיטת ציור א'

(1) ושמעון רוצה שיהא לו ב' אריסין מב' צדדים

(2) ולא איכפת לי' אי גם לראובן יהיו ב' אריסין מב' צדדים

(ה) ב' קושיות

(i) קשיא א'

(1) נעיין עוד הפעם בציור א'

ציור א'				
שמעון	ראובן	נגר	שמעון	ראובן

(2) ותמצא דלאחר הגרלה

(א) יושב שמעון

(i) בשדהו מימין בין ב' אריסי ראובן

(ii) ובשדהו משמאל לית לי' ב' אריסין בב' צדדיו

(ב) ויש לשמעון עצמו ב' אריסין

(3) ותיקשי דלתוצאה זו יוכל להשיג בפשיטות בחלוקה כזה

ציור א'				
שמעון אריס ב'	ראובן	נגר	שמעון אריס א'	ראובן

(ii) תירוץ

(1) רוצה שמעון דגם ראובן יצטרך לב' אריסין

(iii) קשיא ב'

(1) משמע מרא"ש ונ"י דאכן איכפת שמעון

(א) ורוצה דרק שדהו תהא באמצע בין אריסין אם יצליח בהגרלה

(ב) ודשדה חבירו לא תהא באמצע

(ו) תירוץ בדוחק

(i) אע"ג דקבענו לעיל בפשיטות דשדה אצל נגר חשובה ביותר

(ii) רוצה שמעון בהגרלה

(1) דבתוצאה ממנה יוכל להיות חלוקה

(א) כזה

ראובן	שמעון	נגר	שמעון	ראובן
-------	-------	-----	-------	-------

(ב) או כזה

שמעון	ראובן	נגר	ראובן	שמעון
-------	-------	-----	-------	-------

(iii) דשווה לו לשמעון סיכוי

(א) דשמעון ולא ראובן יהא באמצע

(ב) וב' שדותיו דשמעון תהיו מונחות בצד נגר

(iv) ולא איכפת לי' סיכוי לנגדו

(1) דיכול להיות דלא יהא לו לשמעון חלק בנגרא כלל

(2) ודראובן ולא שמעון יהא באמצע

דף יג.

תד"ה אית דינא

1) הקדמה

(א) גוד או אגוד משמעו

(i) ראובן קוצץ דמים לשמעון שותפי'

(ii) ועל שמעון להחליט אי באותן דמים

(1) ימכור שמעון חלקו לראובן

(2) או יקח שמעון חלקו דראובן

2) תוספות

(א) ר"י

(i) אפילו בדמים יקרים הרבה יותר משוייו יכול ראובן לומר גוד או אגוד

(ii) דאי קוצץ דמים יותר משווייו יוכל שמעון למכור חלקו לראובן באותן דמים יקרים

(ב) ריצב"א

(i) קשיא

(1) א"כ

(א) בראובן ושמעון שהן שותפין בחצר שאין בו דין חלוקה

(ב) יוכל ראובן לסלק את שמעון ע"י עילוי דמים

3) מהרש"א

(א) ב' קושיות

(i) קשיא א'

(1) אף בחצר

(א) אי קוצץ ראובן דמים יותר משווייו

(ב) יוכל שמעון למכור חלקו לראובן באותן דמים יקרים

(ii) קשיא ב'

(1) ואם תאמר דלית לשמעון דמים לקנות חלק ראובן

(2) אמאי נייחא לי' כשמסלקו בחצר בשווייו בלא עילוי דמים

(ב) תירוץ

(i) עיין ברא"ש דס"ל דבחצר לא אמרינן גוד או אגוד

(1) מחמת דאינו עומד לפני עצמו אלא משתמש הוא לבית

(2) ויכול להיות דע"י גוד או אגוד יפסיד שמעון תשמישו בבית

(ii) ריצב"א חולק וס"ל דהפסד שמעון תלוי בדמים דקוצץ ראובן בגוד או אגוד דידי'

(1) והסבירו כזה

(2) נניח

- (א) דמחמת דחצר משתמש לבית יפסיד שמעון 100 בלי האי תשמיש
- (ב) ננקוט דאיניש מעלמא ירצה לשלם 60 בעד חלק שמעון
- (ג) ננקוט דראובן רוצה לשלם 70 כי רוצה לצרף בעלות שמעון לזכות בחצר דכבר יש לו לראובן

(3) השתא

- (א) אי ב"ד שומין חצר לגוד או אגוד
  - (i) שמין אותו בשוויו וגם נכלל באותה שומא מה שלא יוכל שמעון עוד להשתמש ב'
  - (ii) ונמצא דמוכרח ראובן לשלם 100 ולא יפסיד שמעון
- (ב) בעילוי דמים ע"י ראובן
  - (i) אי לא מעלהו ראובן אלא לפי מה ששוה לעלמא כלומר 60
    - 1. אז
    - a. יוכל שמעון לקנותו דהרי שמעון מצי לחזור ולמכור זכות ראובן לאחר
      - i. ויישאר שמעון בזכות עצמו כבתחלה בלי שום הפסד
      - b. והלכך אינו מוכרח למכור חלקו לראובן
    - (ii) אי מעלהו ראובן יותר משוייו לצרפו
  - 1. אז לא יוכל שמעון לקנותו דהרי שום אדם לא יקנה אותה ממנו בעד 70

תד"ה כופין את רבו

(1) גמרא

(א) מי שחציו עבד וחציו בן חורין

(i) לישא שפחה אינו יכול לישא בת חורין אינו יכול

(ii) והלא לא נברא העולם אלא לפר'י ורבי'

(iii) אלא כופין את רבו ועושין אותו בן חורין

(2) תוספות

(א) קשיא

(i) והלא המשחרר עבדו עובר בעשה

(ii) וכי אומרין לו לאדם חטא כדי שיזכה חברך

(ב) תירוצ'

(i) מצוה רבה שאני

(ג) קשיא

(i) ימכור צד בן חורין דידי' בעבד עברי למ"ד דרבו מוסר לו שפחה כנענית

(ד) תירוצ'

(i) אסור לימכור עצמו בעבד עברי

(3) מהרש"א

(א) קשיא

(i) הדרא קושיא לדוכתא

(ii) וכי אומרין לו לרב חטא כדי שלא יחטא עבד בהאי איסורא דאסור לימכור עצמו

(ב) תירוצ'

(i) כשמוכר עצמו בעבד עברי ונותנין לו שפחה

(1) לא מצי לקיים אלא לא לתהו בראה

(2) דפרי' ורבי' לא מקיים מחמת דעבד אין לו חייס כדאיתא בגיטין מא. תד"ה לישא שפחה

(3) והלכך לא מקיים מצוה רבה

(ii) משא"כ כשכופין רבו לשחררו נעשה ישראל גמור ומצי לקיים פרי' ורבי'

(1) והלכך מקיים מצוה רבה

(iii) ומפני האי מצוה רבה אומרין לו לרב חטא וכו'

דף יג:

תד"ה ואי ס"ד

(1) משנה

(א) כתבי הקדש אע"פ ששניהם רוצים לא יחלוקו

(2) גמרא

(א) שמואל

(i) היינו דוקא בכרך אחד דאיכא בזיון לחלוק

(1) אבל בב' כרכים חולקים דליכא בזיון

(ב) מקשן

(i) לכאורה ס"ל שמואל דבב' כרכים חולקין כשאחד רוצה

(ii) וא"כ מוכרח דאיתא לגוד או אגוד

(iii) וקשיא למ"ד דליתא גוד או אגוד

(3) תוספות

(א) שיטת אית גורסין

(i) שאלה

(1) באיזה ציור קא מיירי מקשן דבי' ס"ל דאין חולקין אי ליתא גוד או אגוד

(ii) תשובה

(1) היכא דתרוייהו שותפין "צריכין להאי [כרך] ולהאי [כרך]"

(א) דהיינו

(i) דבחד כרך כתיב יהושע ובאידיך כתיב שמואל

(ii) וזולתי הני ב' כרכים לית להו יהושע ולית להו שמואל

(iii) ולכשיחלקו יפסיד כל אחד האי ספר דאיתא בכריכה דאידיך

(iii) משא"כ היכא דהני שותפין "לא צריכין להאי ולהאי" חולקין אף אי ליתא לגוד או אגוד

(ב) ולכאורה כוונת אית דגרסי ד"לא צריכין להאי ולהאי" משמעו

(i) דבכל כרך כתיב תורה

(ii) ולא צריכין [הני שותפין] להאי ולהאי [כלומר לב' כריכות]

(1) דלא צריכין אלא לחזד כרך

(iii) מיהו כרך אחד איצטריך לכל שותף דלית להו תורה זולתי בהני ב' כרכים

(iv) ומאחר שחולקין כרך לכל אחד לא מפסידין בחלוקה

(ג) קושיית תוספות ליש גורסין

(i) אי ליתא גוד או אגוד מסתבר {נבאר אותה סברא להלן} יותר לחלוק

(1) היכא דתרוייהו צריכין להאי ולהאי ולאחר החלוקה ייחסר ספר לכל אחד

(2) מהיכא דלא צריכי אלא לחדא מנהון ולאחר החלוקה לא יחסר כלום לכל אחד

(4) מהרש"א

(א) קשיא

(i) הרי כיש גורסין מסתברא

(1) דביותר צריכין לחלוק

(א) היכא דתשמישן שווין

(i) דלא צריכי [הני שותפין] להאי ולהאי [כלומר לב' כריכות]

(ii) ולא צריכין אלא לחדא מנהון

(iii) וכשתחלוק לא יחסר כלל לשום שותף

(2) מהיכא דאין תשמישן שווין

(א) דתרוייהו שותפין "צריכין להאי [כרך] ולהאי [כרך]

(ב) דהיינו

(i) דבחד כרך כתיב יהושע ובאידיך כתיב שמואל

(ii) דהני שותפין לית להו יהושע ולית להו שמואל זולתי הני כרכים

(ג) וכשתחלוק יישאר כל שותף בלי חד ספר

(ב) תירוץ

(i) האי דלא צריכי להאי ולהאי פירושו

(1) דאע"ג דתשמישן שווין דשניהם של תורה

(2) מ"מ אין דמיהן שווין

(3) והלכך ס"ל לתוספות דלא כיש גורסין ודאין לחלוק אי ליתא גוד או אגוד

(ג) קשיא

(1) בתרוייהו צריכי להאי ולהאי מכ"ש דאין דמיהן שווין

(2) דבחדא כתיב יהושע ובאידיך כתיב שמואל

(ד) תירוץ

(i) אלא "לא צריכי להאי ולהאי"

(ii) פירושו דשום שותף לא צריך לי' דלכל אחד יש לו יהושע ושמואל זולתי הני כרכים

(iii) והלכך מקשין תוספות אהיא אית גורסין

(1) דביותר צריכין לחלוק היכא דתרוייהו שותפין "צריכין להאי [כרך] ולהאי [כרך]"

(א) דהיינו

(i) דבחד כרך כתיב יהושע ובאידיך כתיב שמואל

(ii) דהני שותפין לית להו יהושע ולית להו שמואל זולתי בהני כרכים

(iii) ורוצה אחד לחלוק כדי שיהא לו לבדו מיהת ספר אחד

(2) מהיכא דלא צריכי להאי ולהאי

- (א) דשום שותף לא צריך לי' דלכל אחד יש לו יהושע ושמואל זולתי הני כרכים
- (ב) ולית שום צורך לחלוק כלל

דף יד.

תד"ה שאם בא לחתוך

לחלוק יהושע משמואל בכרך אחד	לחלוק תורה מנביאים בכרך אחד	
מכ"ש דבזיון לחלוק	בזיון לחלוק	רש"י
בזיון לחלוק	אין בזיון לחלוק	תוספות

- (1) משנה
- (א) כתבי הקדש אע"פ ששניהם רוצים לא יחלוקו
- (2) גמרא
- (א) שמואל (כמבואר ברש"י)
- (i) היינו דוקא בכרך אחד
- (ii) עיין בטבלא למחלוקת רש"י ותוספות לגבי תוכן אותו כרך
- (3) עלינו לבאר נקודת אותה מחלוקת
- (4) ברייתא
- (א) הרוצה לדבק תורה נביאים וכתובים כאחד מדבק
- (ב) ומסיים כל ספר למטה ומתחיל ספר שלאחריו למעלה
- (ג) כדי שיוכל לחתוך ונמצא זה ראש הכרך
- (ד) דגנאי הוא לו להיות דף זה משונה מחבירו על חנם
- (5) תוספות כמבואר במהרש"א
- (א) לשיטת רש"י תיקשי
- (i) דהרי קבע לעיל
- (1) דאין חולקין תורה מנביאים אלא בב' כריכות
- (2) אבל בכרך אחד גנאי לחתוך אף בראש הדף
- (ב) משא"כ לשיטת תוספות ניהא
- (i) דהא דקבענו לעיל דבכרך אחד אין חולקין היינו ביהושע ושמואל
- (1) דגנאי יתירא היא
- (ii) אבל תורה מנביאים שרי לחתוך אפילו בכרך אחד

גמרא נשתיירו שם ב' טפחים שלא יהא ס"ת נכנס כו' וגמרא רק לרבות שברי לוחות

(1) גמרא

(א) לוחות שש באורך שש ברוחב וג' בעובי ("חודן")

(ב) ארון

(i) לר"מ

(1) 15 טפחים אורך 9 טפחים רוחב 9 טפחים בגובה

(ii) לר' יהודה

(1) 12.5 טפחים אורך 7.5 טפחים רוחב 7.5 טפחים בגובה

(ג) לר"מ (כמבואר במהרש"א)

(i) לכתחלה סבירא לן דמונחין לוחות וס"ת כזה

(ii) כלומר דלוחות מונחין ארכן לאורך ארון

(iii) וב' טפחים דרחבו של ס"ת מונחין לארכו של ארון

(iv) שים לב דלס"ת נועדו ו' טפחים לארכו ומונח ארכו לרוחב ארון

(v) והיינו טעמא דכתיב "אין בארון רק"

(1) דריבוי אחר ריבוי הוא

(2) ולא בא אלא לרבות דגם ס"ת הונחה בו

(ד) לר' יהודה

(i) לוחות מונחות כמו שפירש ר"מ

(ii) ולא נשאר מקום בו לשום ס"ת בין בארכו של ארון בין ברחבו

(iii) וברוחב נשאר מקום להנחת עמודי כסף

(ה) רש"י

(i) והאי "אין בארון רק" לא בא לרבות אלא דשברי לוחות מונחין שם

(2) מהרש"א חלק א'

(א) דליכא למימר ד"אין בארון רק" להרבות עמודים בא

(ב) שלא הוזכרו בתורה כלל

3) מהרש"א חלק ב'

(א) קשיא

(i) לר"מ אמאי לא נתנו לס"ת ארכו לאורך של ארון דהרי לרחבו נשאר ג"כ ב' טפחים כזה דלא איצטריך לרחבו של ארון אלא שש טפחים מהני תשעה

(ב) תירוץ

(i) הני לוחות נמי רחבן לאורך ארון מונחין וראשיהן מ'אנכי' למערב וסופיהן 'אשר לרעך' במזרח

(ii) והלכך נתנו נמי לס"ת ארכו לרחבו וראשו למעריב

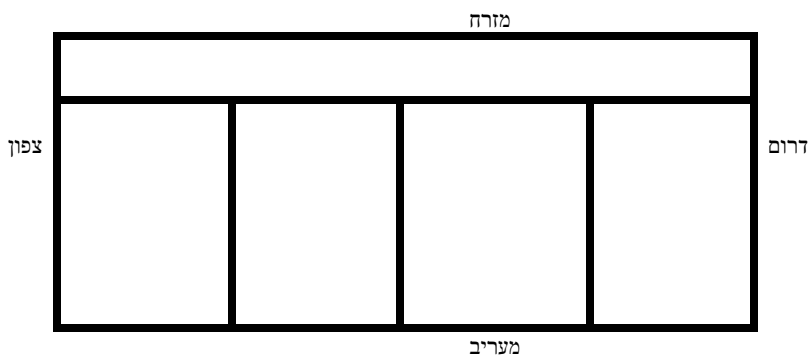
(iii) כדי שיהיו נקראין כך לכ"ג שקורא אותם ממזרח

(4) רש"י

(א) לר' יהודה

(i) לוחות מונחות על 6 טפחים דרחבן כמו שביארנו

(ii) ולא ב-3 טפחים דעביין כזה

5) מהרש"א חלק ג'

(א) בפרק ב' הלחם

- (i) משמע דלוחות אכן הונחו לא על רחבן שש אלא על חודן שלשה
- (ii) והלכך באותן 12 טפחים הונחו ב' לוחות שלימות וגם ב' שברי לוחות

(ב) קשיא

(i) אמאי ס"ל רש"י דסוגיא דידן פליג אהאי דפרק ב' הלחם

(1) וס"ל ששברי לוחות מונחות תחת הלוחות

(א) מחמת דלוחות לא הונחו על חודן

(ב) והלכך לא נשאר מקום לשברי לוחות בשורה עליונה

(ii) ואמאי פירש רש"י דלא הונחו על חודן דייקא לר' יהודה ולא לר' מאיר

(ג) תירוץ

(i) חלק א'

(1) לר' מאיר

(א) בסוגיא דידן לא הוזכרו שברי לוחות בכלל

(ב) ומוכרח דהיינו טעמא משום דהונחו למטה מלוחות ולא אכלו מארכו ומרחבו בשורה עליונה

(ג) והלכך לא הוצרך ר"מ לתאר מקום הנחתן

(ii) משא"כ לר' יהודה

(1) דלדידי'

(א) הוזכרו שברי לוחות כדי לתרץ האי "אין בלוחות רק"

(ב) והוה אמינא דלדידי' מונחות לוחות על חודן ושברי לוחות מונחות בצידן לאורך ארון

(2) קמ"ל רש"י

(א) דאף לר' יהודה עדיפי לן למימר דמונחין מתחת ללוחות ולא לאורך הארון

(ב) דבברייתא לא הוזכרה פלוגתא בינו לר' מאיר במקום הנחת שברי לוחות

גמרא רק לרבות

עין ד"ה נשתיירו

דף יד:

גמרא בתרי פושכי היכי יתיב

(1) גמרא דף יד.

(א) שאלו את רבי שיעור ס"ת כמה ארכו

(i) אמר להן בגויל ששה

(ב) בקלף כמה

(i) איני יודע

(2) קשיא

(א) נתנו רוחב ס"ת בארון במקום ב' טפחים בדיוק (עיין בדיבור הקודם)

(ב) ואי ס"ד דס"ת ארכו שש

(i) נמצא דקוטר שלו ב' על חשבון דכל שיש בהיקפו 3 יש ברוחב א'

(ii) ועוד צריכין רווחא דביני וביני

(iii) והיאך נתנוהו בב' טפחים בדיוק

(3) מהרש"א

(א) קשיא

(i) מנא לך דבגויל עסקינן דשיעור ארכו בששה טפחים

(ב) תירוץ א'

(i) קים להו דס"ת של משה הי' בשל גויל ולא בקלף

(ג) תירוץ ב'

(i) של גויל מצוה מן המובחר והלכך נקטו דהי' של גויל

תד"ה בפורענות

- 1) גמרא
א) סידרן של נביאים רות תהלים ואיוב ומשלי קהלת וכו'
ב) קשיא
i) ולמ"ד איוב בימי משה הי' ליקדמי' לאיוב ברישא
- 2) תוספות
א) קשיא
i) ולמ"ד דאיוב מעולי גולה הי' לכתבי' לבסוף
- 3) {הקדמה
א) עיין רש"ש דראשי תיבות "למ"ד" ר"ל "ולמאי דאמר" ולא "למאן דאמר"
ב) וכנראה דמהרש"א ג"כ ס"ל כזאת}
- 4) מהרש"א
א) קשיא על קושיית תוספות
i) הרי אותו תנא דקתני סדרן של נביאים כדלעיל הוא עצמו ס"ל דאיוב דבימי משה הי'
ii) ואמאי תיקשי לי' משיטה אחרת לזמנו של איוב
ב) תירוץ
i) משמע דליכא מאן דפליג אסדרן של נביאים

דף טו.

תד"ה ירמי' כתב ספרו

(1) גמרא

- (א) ירמי' כתב ספרו וספר מלכים וקינות
  - (ב) חזקי' וסיעתו כתבו
    - (i) ישעי' משלי שיר השירים וקהלת
  - (ג) אנשי כנסת הגדולה [חגי זכרי' מלאכי וכו']
    - (i) כתבו יחזקאל ושנים עשר דניאל ומגילת אסתר
  - (ד) עזרא כתב
    - (i) ספרו
    - (ii) ויחס של דברי הימים עד שייחס בו את עצמו
- (1) ולאח"כ סיימו נחמי'

(2) תוספות

- (א) קשיא
  - (i) ישעי' חי' קודם ירמי'
  - (ii) מאי טעמא לא כתב ישעי' ספר מלכים
- (ב) תירוץ
  - (i) לא היו הנביאים כותבים ספריהן אלא לפני מותן
  - (ii) והרגו מנשה לישעי' לפני שהזקין
  - (iii) והא ראי' דישעי' לא הצליח לכתוב אף ספר עצמו

(3) מהרש"א

- (א) קשיא
  - (i) הושע מיכה ועמוס חיו באותו פרק דישעי'
  - (ii) ואמאי לא כתבו הם ספר מלכים
- (ב) תירוץ
  - (i) מאחר דלא כתבו ספריהם נראה דגם הם מתו קודם שהזקינו
  - (ii) והלכך אף ספר מלכים לא הצליחו לכתוב
- (ג) קשיא
  - (i) מאי טעמא לא כתב שלמה ספריו
- (ד) תירוץ
  - (i) בסוף ימיו נטרד שלמה ממלכותו דכתיב נשיו הטיו וגו'
- (ה) קשיא

- (i) חזקי' וסיעתו אמאי לא כתבו ספר מלכים
(ו) תירוץ
(i) דלא היו בסוף תקופת מלכים
(ז) קשיא
(i) א"כ לא הוי להו להקשות אף לישעי' אמאי לא כתב ספר מלכים
(ii) דהרי אף ישעי' חי' בתקופת חזקי' לפני סוף תקופת מלכים
(iii) אלא מאי אית לך למימר דמקשי דה"ל לישעי' למיכתב עד זמני' כמו דפרשו גבי עזרא וה"ל לירמי' לאסוקי
(i) א"כ הכי נמי הוה להו לחזקי' וסיעתו למיכתב עד זמנם וה"ל לירמי' לאסוקי

הדרן עלך השותפין